

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної роботи
_____ професор В. Боярчук

« _____ » _____ 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКП 2 ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ

другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
ОП «Архітектура та містобудування»

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни «Просторове планування» для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

Розробники: Станько С.В., к.е.н., доцент
Кюнцлі Р.В., д.мист., професор
Степанюк А.В., к.арх., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури

Протокол від 2.08. 2024 року № 2

Завідувач кафедри архітектури

_____ д.мист. професор Кюнцлі Р.В.
(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету будівництва та архітектури

Протокол від 29.08. 2024 року № 2

Голова методичної комісії факультету будівництва та архітектури

_____ к.т.н., в.о. професора Мазурак А.В.
(підпис)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	2	-
Кількість кредитів/годин	3/90	-
Усього годин аудиторної роботи	32	-
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	16	-
• практичні заняття, год.	16	-
• лабораторні заняття, год.	-	-
• семінарські заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи	58	-
Форма контролю	Залік	-

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 35

для заочної форми здобуття освіти –

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Просторове планування» є дати студентам теоретичні і практичні знання щодо основ містобудування, планування території і використання земель територіальних громад. Дисципліна дає можливість одержати знання про основні завдання і шляхи планування населених пунктів та територіальних громад, навички в розробленні містобудівної документації, яка розробляється на місцевому рівні, а також в користуванні нормативною і методичною літературою щодо розроблення такої документації.

Завдання дисципліни

Завдання: навчити майбутніх фахівців у своїй виробничій, проектній і науковій роботі застосовувати загальнотеоретичні положення і добре володіти методикою розроблення і еколого-економічного обґрунтування містобудівної документації з обов'язковим урахуванням раціонального використання земель.

Пререквізити

Для успішного опанування дисципліни студенти повинні володіти знаннями та компетентностями, отриманими під час вивчення таких навчальних курсів:

- «Планування та забудова територій населених пунктів»;
- «Архітектурне проектування»;
- «Основи ландшафтної архітектури»;
- «Інженерний благоустрій територій».

Ці дисципліни формують фундаментальне уявлення про історико-культурні, конструктивні та містобудівні аспекти, необхідні для подальшої роботи в концептуальному архітектурному проектуванні.

Постреквізити

- «Архітектурне проєктування»
- «Дизайн архітектурного середовища»;
- «Наукові дослідження в архітектурі та містобудуванні»
- «Регіональна архітектура та мистецтво».
- «Кваліфікаційна робота (магістерська)»

Таким чином, дисципліна забезпечує теоретичну та практичну базу для подальшої підготовки архітекторів, здатних здійснювати проєкти просторового планування.

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» вивчення дисципліни забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми інноваційного характеру у сфері архітектури, дизайну та містобудування.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК04. Здатність використовувати інформаційні комунікаційні технології. ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Фахові (спеціальні) компетенції	СК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі архітектури та містобудування у широких або мультидисциплінарних контекстах. СК02. Здатність розв'язувати проблеми архітектури та містобудування у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. СК03. Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог. СК04. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії. СК05. Здатність розробляти і реалізовувати проєкти у сфері архітектури, дизайну та містобудування. СК06. Здатність аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати

	інформацію, необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування. СК07. Здатність до проєктного моделювання і дослідження концептуальних, натурних та комп'ютерних моделей об'єктів архітектури, дизайну та містобудування. СК08. Здатність розробляти завдання на архітектурно- містобудівне проєктування, організовувати процес проєктування з використанням даних щодо натурних обстежень, обмірних робіт, містобудівного розрахунку об'єкту проєктування. СК09. Здатність управляти робочими процесами у сфері архітектури та містобудування, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. СК10. Здатність генерувати нові ідеї та розробляти інноваційні рішення у сфері архітектури, дизайну та містобудування. СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування. СК12. Здатність розуміти методологічні основи просторового планування об'єднаних територіальних громад, особливості регіональної архітектури та планувальної структури сільських поселень.
Програмні результати навчання	ПРН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури, дизайну та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень. ПРН02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур. ПРН03. Здійснювати передпроєктний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій. ПРН07. Здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів. ПРН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики. ПРН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів. ПРН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні. ПРН14. Здійснювати авторський нагляд за

	реалізацією проєктів у сфері архітектури та містобудування. ПРН15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проєктування об'єктів архітектури та містобудування. ПРН16. Застосовувати принципи просторового планування об'єднаних територіальних громад, населених пунктів та їх структурних елементів виробничих територій, та об'єктів культурно-побутового обслуговування сільських поселень. ПРН17. Використовувати сучасні методи комплексного дослідження регіональної архітектури історичної забудови, реконструкції, реновації, ревіталізації архітектурних об'єктів, пристосувати пам'ятки архітектури та містобудування до сучасних потреб.
--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Номер теми	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти						заочна форма здобуття освіти					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	пр.	інд	с. р.		л	п	пр.	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 1 Семестр 1						Рік підготовки Семестр					
Розділ 1. Сутність та правові аспекти просторового та містобудівного планування.												
Тема 1. 1	3	1		1		1						
Тема 1.2	4	1		1		2						
Тема 1.3	6	2		2		2						
Тема 1.4	6	2		2		2						
Тема 1.5	6	2		2		2						
Розділ 2. Проблеми документації з просторового та містобудівного планування.												
Тема 2.1	3	1		1		1						
Тема 2.2	4	1		1		2						
Тема 2.3	6	2		2		2						
Тема 2.4	6	2		2		2						
Тема 2.5	6	2		2		2						
Усього	50	16		16		18						
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	40					40						
Разом	90	16		16		58						

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Сутність та правові аспекти просторового та містобудівного планування.		
1	Тема 1.1 Принципи просторового планування у контексті сталого розвитку громад. Зміст поняття «просторове планування». Забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Основні цілі просторового та містобудівного планування.	1
2	Тема 1.2. Сутність і поняття розселення, як основи просторового та містобудівного планування. Зонування території. Процеси розподілу і перерозподілу населення у системі територіальних громад. Вплив показників густоти населення, сукупності та величини населених пунктів, співвідношення чисельності міського та сільського населення на процеси просторового та містобудівного планування.	1
3	Тема 1.3. Основи стратегічного планування. Необхідність розробки стратегії розвитку на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівні. Етапи та порядок розроблення стратегії розвитку.	2
4	Тема 1.4. Законодавче забезпечення просторового та містобудівного планування. Опрацювання Земельного кодексу України, Законів України	2
5	«Про регулювання містобудівної діяльності», «Про землеустрій», «Про основи містобудування», нормативно-правових актів Уряду та міністерств у частині планування території.	1
Розділ 2. Розроблення документації з просторового та містобудівного планування.		
1	Тема 2.1. Планування територій на місцевому рівні. Порядок та специфіка планування території на місцевому рівні. Містобудівна документація яка розробляється на місцевому рівні. Склад, зміст, порядок розроблення та оновлення містобудівної документації на місцевому рівні.	1
2	Тема 2.2. Містобудівна та землепорядна документація з просторового та містобудівного планування. Документація що регулює просторове планування. Вихідні дані, необхідні для початку планування та розроблення відповідної документації.	1
3	Тема 2.3. Комплексний план просторового розвитку територій територіальних громад. Організація розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. Складові комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. Основні цілі які досягаються за умови розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади.	2
4	Тема 2.4. Управління земельними ресурсами у контексті просторового та містобудівного планування. Формування земельних ділянок за затвердженими комплексними планами просторового розвитку території територіальних громад, генеральними планами населених пунктів, детальними планами території. Функціональне зонування території. Зміна цільового призначення земельних ділянок.	2
5	Тема 2.5. Використання у практичній діяльності документації на основі якої здійснюється просторове та містобудівне планування. Внесення відомостей про об'єкти, сформовані у результаті розроблення документації до Державного земельного кадастру. Доступність та публічність документації з просторового та містобудівного планування	2
	Разом	16

5. Практичні заняття.

Розділ 1. Сутність та правові аспекти просторового та містобудівного планування	Кількість годин
Тема 1.1. Принципи просторового планування у контексті сталого розвитку громад	1
Тема 1.2. Сутність і поняття розселення, як основи просторового та містобудівного планування	1
Тема 1.3. Основи стратегічного планування	2
Тема 1.4. Законодавче забезпечення просторового та містобудівного планування	2
Тема 1.5. Концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади	2
Розділ 2. Розроблення документації з просторового та містобудівного планування	
Тема 2.1. Планування територій на місцевому рівні	2
Тема 2.2. Містобудівна та землевпорядна документація з просторового та містобудівного планування	1
Тема 2.3 Комплексний план просторового розвитку територій територіальних громад	2
Тема 2.4. Управління земельними ресурсами у контексті просторового та містобудівного планування	1
Тема 2.5. Використання у практичній діяльності документації на основі якої здійснюється просторове та містобудівне планування	2
Разом	16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	
1	Система просторового планування в Україні	3
2	Методологія стратегічного і тактичного планування	3
3	Визначення засобів і методів обґрунтування планових рішень на регіональному та місцевому рівні	3
4	Партисипативне планування територій територіальних громад	3
5	Моделі розвитку територій територіальних громад	3
6	Вивчення організаційних механізмів планової роботи з розвитку територій та інформаційної бази забезпечення процесу планування розвитку територій	3
	Усього	18
	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	40
	Разом	58

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання графічних робіт (схем) проектного плану ОТГ.

Виконання графічних робіт (схем планувального розвитку структурних елементів обслуговування ОТГ) на основі плану існуючого використання території:

- схеми транспортної інфраструктури;
- схеми виробничих та комунальних закладів;
- схеми медичних установ;
- схеми навчально-виховних комплексів;
- схеми дошкільних навчальних закладів;
- схеми закладів дозвілля;
- схеми туристично-рекреаційних закладів;
- схеми транспортної інфраструктури;
- схеми планувальних обмежень.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для досягнення навчальних цілей дисципліни застосовуються різноманітні методи навчання, які сприяють розвитку креативного та аналітичного мислення, професійних компетентностей і практичних навичок студентів.

1. Словесні методи

- Лекція з елементами інтерактивного обговорення;
- Пояснення нових концепцій, технологій і матеріалів;
- Бесіда та дискусії щодо сучасних тенденцій міського дизайну та інновацій у архітектурі та містобудуванні;
- Усні коментарі щодо виконаних практичних завдань та ескізів.

2. Наочні методи

- Демонстрація ілюстрацій, схем, фотографій, відеоматеріалів сучасних архітектурних та містобудівних рішень;
- Використання макетів та 3D-моделей для візуалізації об'ємно-просторових рішень;
- Показ прикладів інноваційних матеріалів та технологій у реальних об'єктах.

3. Практичні методи

- Виконання ескізів, графічних і креслярських робіт;
- Проєктне моделювання у CAD/BIM програмах (SketchUp, Revit, AutoCAD та ін.);
- Розробка концептуальних рішень та макетів публічних просторів або об'єктів;
- Розв'язання кейсів та задач на застосування інноваційних підходів у міському та інтер'єрному дизайні.

4. Самостійна робота студентів

- Підготовка аналітичних оглядів і презентацій;
- Дослідження прикладів сучасних міських просторів та інноваційних матеріалів;
- Вивчення додаткових джерел, літератури та інформаційних ресурсів;
- Розробка індивідуальних проєктів та їх подальший аналіз.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль результатів навчання здійснюється через поєднання поточного, проміжного та підсумкового оцінювання із застосуванням різних методів:

1. **Поточний контроль**
 - усне опитування на лекціях і практичних заняттях;
 - тести та письмові завдання;
 - перевірка ескізів, креслень та макетів;
 - оцінювання презентацій та індивідуальних завдань.
2. **Проміжний контроль**
 - виконання модульних контрольних завдань;
 - захист курсових та індивідуальних проєктів;
 - аналіз кейсів з адаптивної архітектури.
3. **Підсумковий контроль**
 - комплексне тестування та усне співбесідування;
 - захист проєктної роботи з елементами дослідження;
 - оцінка вміння застосовувати інноваційні технології та нормативну базу у практичному проєктуванні.

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)						Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	15	20	20	

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Таблиця 1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; контрольні роботи; методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. №2768-III. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
3. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», 17 лютого 2011 року № 3038-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу: - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>;
4. Закон України «Про землеустрій», 22 травня 2003 року № 858-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
5. Закон України «Про основи містобудування», 16 листопада 1992 року № 2780-XII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text>;
6. Закон України «Про Державний земельний кадастр», 7 липня 2011 року № 3613-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>;
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» від 17 жовтня 2012 р. № 1051. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text>;
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації» від 1 вересня 2021 р. № 926. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2021-%D0%BF#Text>;
9. Інтеграція екологічних вимог в просторові плани громад (методичні настанови) / Г.В.Айлікова, О.Г.Голубцов, Т.В.Криштоп, С.А.Лісовський, Є.О.Маруняк, Ю.М.Палеха, Л.Г.Руденко, Ю.М.Фаріон, В.М.Чехній, Л.О.Чижевська, А.Май, Ш.Хайланд, К.Якобі / Під ред. Л.Г.Руденка. Київ: Інститут географії НАН України, 2020. – 168 с.
10. Гук Я.С., Пересоляк В.Ю. Методичні вказівки для виконання лабораторно-практичних робіт з дисципліни «Районне розпланування» із коротким конспектом лекцій // Ужгород: видавництво: Ужгородський національний університет, 2009 – с.60.;
11. Савчак В.В., Пересоляк В.Ю., Пересоляк Р.В.: Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Законодавче забезпечення кадастру нерухомості» для студентів географічного факультету за освітньо – кваліфікаційним рівнем «Магістр» та «Спеціаліст». – Методичне видання. – Ужгород, 2015.-76 с.;

12. Просторове планування у новому адміністративно-територіальному поділі. Портал Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12630>
13. Жукович І. А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22

Допоміжна література

1. Сучасна динаміка рельєфу України / [Палієнко В.П., Матошко А.В., Барщевський М.Є. та ін.] . – К.: Наукова думка, 2005. – 268 с.
2. Ландшафтне планування в Україні / Л.Г.Руденко, Є.О.Маруняк, О.Г.Голубцов та ін.; під ред. Л.Г.Руденка. – К.: Реферат, 2014. – 144 с.
3. Лист Міністерство екології та природних ресурсів України від 03.03.2020 №26/1.4-3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування».
4. Пересоляк В. Ю., Лахоцька Е.Я. «ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ІНЖЕНЕРНИХ МЕРЕЖ» НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання практичної роботи з курсу «Кадастр міських земель» для студентів напрям підготовки: 6.080101 геодезія та землеустрій Методичне видання. – Ужгород, 2019.-34 с;
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку сільських територій» від 23 вересня 2015 р. № 995-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2015%D1%80#Text>.
6. Державні будівельні норми. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://diam.gov.ua/normativno-pravovi-akti/derzhavni-budivelni-normi>.
7. Комплексний план території територіальної громади. НДПЦ ГП. URL: <https://gplan.com.ua/hromadas/kompleksniy-plan-teritoriyi-teritorialnoyi-gromadi>.
8. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування : зміст, еволюція та основні сучасні напрями [текст] / Є. О. Маруняк // Український географічний журнал. – 2014. – № 2. – С. 22–31.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Законодавство України. Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main>
2. Наукова періодика України; Нац. бібл. України ім. В. І. Вернадського. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>